

Fitxa 38

Recuperació i reciclatge en origen

Recuperació de producte final i millora de les neteges

Empresa	HIPERTIN, SA. Barberà del Vallès (Vallès Occidental)
Sector industrial	Químic. Fabricació de productes cosmètics.
Consideracions mediambientals	Per a la fabricació dels tints oxigenats per als cabells es realitzen tres operacions de mescla diferents. Les dues primeres consisteixen en l'escalfament, per separat, de les fases aquosa i grassa. Un cop escalfades, en la tercera operació es barregen ambdues fases en un reactor (al buit) amb agitació mitjançant pales laterals oposades, fins a la formació d'una emulsió. Un cop aconseguida l'emulsió, el producte ja es pot envasar mitjançant el buidatge del reactor per la seva part inferior. En el cas d'HIPERTIN, SA, un cop finalitzada la barreja, s'aturaven els reactors, de fons cònic, i es buidaven, però hi quedaven unes restes a la base. Aleshores, abans de netejar-los, es deixaven oberts els reactors durant un dia. A causa de les característiques dels tints oxigenats, el contacte amb l'aire provocava una ràpida oxidació i enduriment del producte, amb la qual cosa calia consumir una gran quantitat d'aigua per fer les neteges. A causa d'aquesta oxidació i de la ubicació de la vàlvula de buidatge, en cada operació de neteja i per cada reactor es perdien aproximadament uns 3 kg de producte acabat en forma d'aigües residuals. A més, durant l'elaboració del tint, és necessari refrigerar els reactors, i en el cas d'HIPERTIN, SA, això es feia amb un serpentí interior alimentat amb un circuit obert d'aigua.
Antecedents	L'empresa va decidir dur a terme un Diagnòstic Ambiental d'Oportunitats de Minimització (DAOM), seguint la metodologia elaborada pel Centre d'Iniciatives per a la Producció Neta, per tal de trobar alternatives que permetessin aconseguir els objectius següents: • Reducció del consum d'aigua, tant en les neteges dels reactors com en el circuit de refrigeració. • Reducció de les pèrdues de producte final a causa d'un buidatge incomplet dels reactors i d'una oxidació d'aquest en contacte amb l'aire. • Reducció de la càrrega contaminant abocada i del volum d'efluents a tractar com a conseqüència dels objectius anteriors.
Resum de l'actuació	HIPERTIN, SA, ha dut a terme moltes de les alternatives recomanades en el DAOM, però de totes se'n poden destacar les següents: a) En primer lloc, i per reduir la quantitat de material adherit romanent en els reactors, s'ha millorat el sistema de buidatge mantenint l'agitador en moviment durant tota l'operació i incrementant uns graus la temperatura (reducció de la viscositat). D'aquesta manera, s'incrementa la fluïdesa del producte i s'afavoreix la seva evacuació, recuperant producte final i evitant que aquest vagi a les aigües residuals. b) Un cop extret tot el producte possible, s'ha millorat el sistema de neteja realitzant-la immediatament després del buidatge, per evitar-ne l'oxidació en excés, amb sistemes de neteja a alta pressió i a temperatura. D'aquesta manera s'ha aconseguit reduir el consum d'aigua necessari per a les neteges. c) Pel que fa a les últimes neteges, aquestes s'emmagatzemen per utilitzar-les com a primeres neteges en operacions posteriors, de manera que encara s'ha reduït més el consum d'aigua.

d) Una altra de les alternatives aplicades per l'empresa ha estat el tancament del circuit d'aigua mitjançant la instal·lació d'un equip de fred que permet reutilitzar l'aigua contínuament.

Gràcies a aquestes actuacions i a l'aplicació de bones pràctiques, l'empresa ha reduït de forma tan significativa la generació d'aigües residuals de les neteges dels reactors que, actualment, les gestiona com a residu a través d'un gestor autoritzat. Tot i així, l'empresa investiga la possibilitat d'instal·lar un evaporador per reduir el volum d'aquests residus en un 85% i poder reutilitzar l'aigua recuperada.

Reactors on es realitza la barreja dels tints

Balanços

	Antic procés	Nou procés
Balanços:		
-Consum d'aigua*	2.177,7 m³/a	40 m³/a
-Producció per unitat de matèria primera	97/100 t/t	99/100 t/t
-Generació d'aigües residuals**	2.177,7 m³/a	0 m³/a
-Estalvis en el consum d'aigua ***	2.274.172 PTA/a	
-Augment de productivitat i reducció de pèrdues	9.000.000 PTA/a	
-Cost del tractament dels residus	2.275.200 PTA/a	
Inversió	11.000.000 PTA	
Retorn de la inversió	1,2 anys	

* No es considera l'aigua incorporada al producte, que es manté constant.

** Els 40 m³ que es generen actualment es gestionen com a residu líquid.

*** S'inclouen els estalvis en consum, tractament i cànon de sanejament.

Conclusions

Les actuacions dutes a terme per l'empresa no només han comportat millores ambientals significatives, sinó que també han suposat una optimització del procés productiu i uns estalvis que permeten recuperar la inversió realitzada en poc més d'un any. Actualment l'empresa, a causa del tancament del circuit de refrigeració i de la millora en les neteges, necessita, per al mateix procés, un 2% de l'aigua que consumia abans (no es considera l'aigua incorporada al producte), sense un increment significatiu del consum energètic. D'altra banda, el fet de recuperar i comercialitzar part del producte que quedava retintut en el reactor ha suposat uns estalvis molt importants que permetran a l'empresa afrontar nous projectes de millora ambiental, com pot ser la instal·lació de l'evaporador al buit per als residus líquids que cal gestionar després de les neteges.

Contacti amb el CIPN si:

- desitja rebre més informació sobre les activitats del CIPN
- està interessat en el tema descrit en la fitxa
- desitja dur a terme un projecte de minimització
- desitja explicar un exemple de minimització

**Centre d'Iniciatives
per a la Producció Neta**
Trav. de Gràcia, 56.
08006 Barcelona
Tel. 93 414 70 90
Fax 93 414 45 82
e-mail: prodnet@cipn.es
<http://www.cipn.es>